

in
3
lie

IVe 210

DEN
VREDSAMEN
HOLLANDER

Inhoudende een vvaerschou-
vinghe aen de geene die
noch in vvaepen syn.

*Koninklijke
Bibliotheek
te 's-Grave.*

Gedruckt int laer

1600.

2304155

VERDAMME
HOLLANDSE

inwendig en wettig
vrij en onbegrenst
recht van verkiezen

Gegeven te Amsterdam

DEN DRVCKER TOT
de Lesers.

YN Heeren ; Mij is dese
voorleden daegē in han-
den ghevallen een sekere
verclaeringhe gheraempt
opden loop van desen ieghenvvoor-
dighen tyt. Ick hebbet voor groot
gheluck ghehouden , ende verſeker v
dat ick de ſelue met ſoo veel te meer
behagens hebbe gheleſen , ſoo ick te
meer hebbe bevroedt het perickel vā
dit arme Nederlandt, d'vvelck dē Au-
theur ſeer leuendich ende vvt druc-
kelijk voor oogen ſtelt , ons t'ſelue
bevvijsende int lanck en̄ int vvijsde.
Dit

Dit vverck es van eenigh Edelman,
die eer hij t'hoofd tot den stormhoet
heeft gheuoecht, den neuse te voren
inde goede boecken hadde ghestekē.
Hij spreeckt van onse saecken ghe-
lijck een die daer meer af vveet, dan
vvij hem hebben gheleert. Ten is
gheen vijant vāde Spaignaerts, maer
hij is een rechtsinnich Liefhebber
zijns Vaderlandts. Ick bidde v te
vvillen lesen zijn onderrichtinghen,
ende gheloouen zijn vvaerschou-
vinghen. Aldus ist dat hij spreeckt.

DEN
VREDSAMEN
HOLLANDER

Inhoudende een vvaerschouvvin-
ghe, aen de geunedie noch
in vvaepen syn.

GHEWET Eender on-
ghemeten droefhepdt/ trecht wt
myn siele de clachten die ick
openbaere: alie d'ouerbloedige
traenen die wt myn oogen bor-
telen / ende het sammerlick ghekerin/ waer-
mede ick d'pdel locht doe weder-galmen/ ont-
decken genoeghsaem dat ick seer misbaere
int sterckste myns onghelucks / betoonende
aen een pegelpck tegen mynen wille/ myn on-
ghenadighe sinerte. **O** onepndelicken **G**odt!
moet ick dan sien myn **V**aederlandt de laetste
snacken geuen/ en de treurighe suchten laeten
haers steruende bypdoms / sonder / door een
droes

DEN VREEDSAMIGHEN
droeulich stil-swpgghen / een woort te moghen
spreken?

Ten baet niet / pypset die wil / ick begheer
myn droefheyt te verlichten / betoonende aen
een pegelpck / wat een onghelpck sommige op-
roerighe hebben / die door haer eyghen baete
gedroughen / verwerren alle dingen in dit
schoone Nederlandt: sy onderhoudē den crych/
ontplichten alle goede insettinghen / treden
de Wetten onder voet / verachten de Religie/
ontleden s'landts staet / ouerballen tghemeyn
bolck / beroorzaken dat onse Vredē haer and
de byndommen ende priuilegien verliesen /
vernien ons goederen / en doen de wepnige
daegen die wy leuen / in bedrucht heyt ende
vrees van meerder ongebal / verbliegen. Dees
bynden der ruste / ende der naturen / ghelyck
mensch-haetighe Timons / ledden ons in de
doot / tot de welke wy ons niet vollen wille
laeten bestieren : Ghy soudt seggen dat wy be-
toouert syn / want sonder achte daer op te ne-
men soecken wy hertneckichlyck ons verlies
ende ongeluck. Ende hier-en-tusschen wilden
sy wel datmen stil-sweech ende dat ieder ver-
smachre syn gheclach.

Myne haluen ick hebbe verdult ghehad
gheduerende eenige iaeren : Ten laetsten boe-
lende myn ongebal daerhlycks vermeerderen
ick

HOLLANDER.

ick hebbe my verboordert / segghende opent-
lyck / en ghelyck een bysinnich mensche / dat
icht niet meer en mochte verdraegen : vele we-
tent / ende de Heeren van Sernebelt / ende
banden Tynple moghen dat oock betuygen /
ick hebbe door hen dickmael geprotestiert / dat
ick my niet henlieden hadde gheboecht / sonder
andere meyninge dan die tot het gemeyn wel-
baeren streckte : ende splieden hebben gesien
in wat boegen ick de ghemeyne saecken heb-
be bebluyticht.

Maer nu ter tyt als men soude moeten
blender wesen dan Tamiris opt was / om niet
te doozmercken dat men alle dingen auerrecht
doet : Nu ter tyt seggh ick / als men in plaetse
vā doozwaert te seplen naert Dypden treckt /
sonder hope van eenige hauen t'ontdecken :
hebbende oock gewaer geworden dat d'onge-
maetighe beweginghe ende moet-wille van
de gemeyne die het stier in de handt houden / ver-
boerden met hen het cogh-merck van myn
gherechtighe clachren : ick hebbe ganschelick
door my ghenomen daer van opentlyck ende
ouerluyt te spreken / oock sulcke spede te verkie-
sen / naer dat ick in ongenalster conscientien
hebbe benonden billich te wesen. Waer toe
my bast heeft geholpen / dat ick my in desen
laetsten stach van Nieuwpoort hebbe gebonden
Daer

DEN VREEDSAMIGHEN

daer ick in sulcken hazart ben gheweest als
een pder wel oordeelen mach.

Ick en breeſde de doot niet / Want ick en
weet niet dooz wat gherecht alſulcken breeſe
my ſoude moghen bedangen : ick weet ouer
ghenoech dat ſp het eynde is van onſen loop /
ende dat wy altegaer daer dooz moeten / ſon
der te beclaegen den tpe die naer ons comt /
ghemerckt hy ons niet meer toe en hoozt dan
den gemien die dooz ons is geleden : ons weſen
is ghepckelick gedept totter doot / ende tot
het leuen / ende het geduerich wercken ons le
uens is de doot te banwen en ſtichten : Ick en
berſchroom my niet van haer hepflyck aen
ſchyn : ick hebbe alreede deſe ghemepne ghe
ſinthept wt myn herte ontlact / hebbende ge
mepnſchap gemaecht met tgemene dat ſp grau
ſaem heeft / dooz d'indachteniſſe die my leert /
dat myn leuen mindert dooz haer groten / en
de dat in wat tpe dat ick het ſelue ſal eynden
ſp ſal volmaecht weſen : Ick hebbe van langen
tpe dooz my genomē de doot alomme te ber
wachten / midts dien ick niet en mach weten
waer dat ſp my verwacht.

Maer ick en kan niet geſwipgen / dat dooz
oogen nemende hoe de nuttelichhept des le
uens niet en beſtaet in ſpn ghedurichept maer
wel

HOLLANDER.

wel in zyn gebuyck / ende my bindende ghes-
 stelt in het wterste / ick gheboelde en weet niet
 wat benaethede / al bericheyden vande bree-
 se / die my therte besloot / verwytende an myn
 siele ons wederspannichheit. Als wy van hier
 repfen / moetmen het schuyfcleet sluyten / ons
 toonspel is boleyndt / men can dan niet ghe-
 beyusen : ons conscientie is een richter ouer
 haer seluen / ende het leetwesen van onse booz-
 leden misdaeden doet hem te meer geboelen
 in desen wtersten noot : d'ure van ons doot
 is den richter van ons leuen / inder boeghen
 dat in desen laetsten keer benonden wordt
 watter goeds oft quaeds in ons is. Hierom-
 me hebbe ick aen Godt om bestandt ghebe-
 den / ende dat alleenlick om myn sonden te
 berschoonen / de welcke gelyck hellsche furien
 oft raserpen blackerden haer blambeelen ier-
 gens my / verbolghende met hoorrens ende
 gheroep als oft ick waere gheweest den moes-
 der-moorder Drestes.

Doo dan Godt hebbende my toeghelaeten
 desen wrstel / wesende in myn hups weder
 ghekeert / hebbe ick my booz ooghen ghestelt
 den geheelen standt vande gemeyne saecken /
 ende sonder iet te beyusen hebbe ons herre
 doorgrondet. Ick ben by my seluen root-ber-
 wich gheworden dooz schaemte / siende dat
 onder

DEN VREEDSAMIGHEN

onder t'derckiel banden gemeyne bypdom / w
 hebben dees landen onderworpen aen honge-
 righe ende byede Tprauuen: Ick hebbe be-
 bonden / dat willende sonder ouerhoofst op
 ons seluen leuen in Hollant ende in Zeelant /
 w
 dienen dooz den Schutbis Remora ghes-
 naemt / wederhondende ons Vaederlandt in-
 der voegen dat het nēmermeer en kā bestrans-
 dē inde verwachte haene des byedes: ick heb
 gedwonghen geweest te belpden / dat de goe-
 de meptinghen sijn onder ons seer dunne ge-
 saept / ende dat de meeste menichre van ons
 maer en soecht sijn eppen baete: Dat de ge-
 me die ouer blant heerschappen / bolghende
 den een-ooghigen Polpphemus / ghebrupken
 meer haer handen dan haer oogē. Ick en heb-
 be niet comen geloochenen / oft onse Regierin-
 ghe en is eenen bermengden clomp / waer in
 noch hoofst / noch ermen / noch boeten en sijn:
 maer dat iegens den standt der naturen w
 daer-aen hebben veroorzaect een doozdruckin-
 ge der Ghelpeck-verdeplingen / om te maecten
 dat een pegelick hem daer soude draegen naer
 sijn epghe ghesinthept / sonder onderschept
 banden Dorst aen sijn onderlaeten. Ten eyn-
 de / ick hebbe in myn herte ghesproken: wat
 sal onser geworden? sal ons Vaderlant dooz
 een lighthertichept soo te mete gaen terwplen
 dat w
 lachen eenen Sardonschen lach? sulle
 w
 on:

HOLLANDER.

wp onser allendichept nemmermeer gheen
epnde stellen? willen wp op ons verlaemelen
den toogne Godts en de verbitterhept van alle
eerlycke luden? Tis genoeg/tis genoeg/de
strenge beroerte onser ghesinthept en mach
ons niet langher verbeeren.

In dese diepe gepeynsen / naer dat ick was
van v / ende v-luden handel vertrocken / heb
ick booz in gheuomen / v dit verhael toe te
schicken. En bindt ditte niet vrend in
Heeren: De sone van Croesus / brack wel den
natuerlicken bandt / die hem sin tonghe ghe-
knoopt hadde vanden dach af sonder ghebooz-
ten / siende dat een kroyghs-knecht de handt op
hief om sinen vader te dooden: de breefe die
d'ooghe naer r'herte stierde / maeckte / dat
ouertredende den wet der Naturen / hy sprack
ende beschermde sinen vader booz den doot-
lycken slach die hem ghynck vernielen. Tot
noch toe en hebbe ick maer binnens-monds
gesproken / ick ben eenen oprechten Harpo-
crates geweest / sluptende in lippen met
in den vinger / en benauwende in den druck
binnen in borste. Maer nu soo ick beboez-
de dat onghetwofelt onsen Staet neemt den
pat tot sine gheheele bederfenisse / hem wer-
pende langs den steplen afhangh totten die-
pen gronde / sal ick niet roepen? houdt op /

DEN VREEDSAMIGHEN

soethens/wat maect ghy? wacht v van myn
 Waederlant te beschaedigen? wederhoudt een
 wepnich vwen ongemaetighen loop/ ghy ver-
 blindt volck / end' in weerspamichheit ver-
 smoot? En ghy goede gemeynte/en wilt niet
 langer toelaeten datmen v herooue van v ghe-
 luck / ia datmen v d'aschen in d'oogen werpe/
 om te beletten dat ghy de middelen niet en
 soudt bemercken om v in ruste te stellen: ver-
 laet de geene die v met hen-lupden trecken en
 sleppen in alle ongheschicktheit ende onghes-
 hoorzaamheyt.

Ende op dat ghy niet en denckt dat ick v
 soecke te verbanghen oft bedriegen / ick waer-
 schauwe v-lupden dat dē raedt die ick v geue
 als Vreedsaem/den seluen is die ick ouer lan-
 ghen tpt tot myn eyghen welbaert hebbe ghe-
 koren. Ick en begheere niet te maecten een
 ontledinghe van vwen Staet/oft daer af spre-
 ken met soo vele besunderheden / als de Na-
 turalisten doen van ons l. chaem/ ende van syn
 leden / ghenepghtheden / oft gheesten: ver-
 haelende int klepne bande zenuen / kros-
 pelen / vassen / peesen / bindielen / bliesen /
 vellen / mupsen / aederen / polssen / ende an-
 dere deelen die inde clepne-werelt des mens-
 schen-lichaems bebonden worden. Ick en wilt
 hier byden stucke niet verhaelen / ten is myn
 booznes

HOLLANDER.

boornemen tot int diepste te dooꝝ gronden: ick
breefe dat de geune die sal willen vernaderen
den suede der waerheyt byde teere ende
sachte deelen uwer sielen / niet seer willecom
en soude wesen. Tis daeromme dat ick int
wꝑde spreke / raeckende allcenlich de kanten
uwer zeerigheden.

Booꝝwaer / myn Heeren / daer behoort
beel wercks toe om een vast baussel te stichten
op de wederspannicheyt: tis al te swacken
grondbouw: De geune diespnen wꝑngaert
oeffent ghedurende de ghelpeknacht vande
Lente / mach den seluen inde ghelpeknacht des
Herfts winnen: En die spn; kooꝝne heeft ge-
saept int ondergaen vande booꝝsometsche Ze-
uen sterren / mach het selue oogsten als sp
haer weder beghinnen te vertoonen: Maer
men beuindt niet dat van soo vele die de we-
derspannicheyt gesaept hebben / iemant daer-
van eenich booꝝdeel heeft vercregen / oft een
nutteliche bergaedinghe betomen.

Ghy aerbepdt met perpckel ende moepte
om de grondsteenen te metsen van eenen ghe-
mepnen Staet / d'laetste volcomen daerast / en
magh anders niet wesen dan uwer aller ge-
heele bederfenisse: biven aenuanch is hooghe
ende verwaent: noch ghy noch v kinderen
en sult

DEN VREEDSAMIGHEN

en sult dat te gheen en daeghe volcomen: **De**
Heerschapppe die ghy boorneemt inne te ne-
 men / zal v met al te machtighen handen af-
 ghedinght worden. Kan v onbekent wesen
 de cracht ende groote middelen vanden **Coni-**
ghen ouer **Worst** der **Indien**: wiens **Apcke**
 te bouen gaende de **Heerschapppe** der **Ro-**
mepnen / berreicht beyde s' **Hemels** spitsen /
 ende omringt de gantsche **Werelt**. **De** **Sonne**
 die desen grooten **Al** doorgaens aenschouwet /
 en keert neimmermeer haer ghesichte van het
 volck / ende landschappen leuende onder sijn
Heerlick beuel.

Ghy neemt boor vrandt / desen machtighen
 ende wpt ghebreesden **Coninck** / die ghestaut
 sijnde door een wterste toeghesinthept / om
 sijn eenighe ende seer beuinde **Duster** onse
 doorkichtighe **Erf** borstinne te bevestigen in
 de besittinghe van haere lantschappen / heeft
 vast boor hem ghenomen by te staene den
Arts **Hertoghe** onsen oberste **Land** borst / met
 alle sijn middelen sonder iet te spaeren. Ten
 sijn gheen pdele beloften die noch niet langhe
 gheleden haere **V V** ontfangen hebben van
 sijnent wegghen: de daet sal dese geloften seer
 coets volghen / gelyck ghy dat t' uwer schaede
 en schande haest sult gheboelen.

De

HOLLANDER.

De geene onder d-lupden / myn Heeren / die
d'beste verstandt hebben banden handel der
werelt / wat moghen sy oordeelen dat ghy sult
wederstellen iegens eene soo grooten machte /
die daeghelicks vermeerdert / en de welke b
sonder ophouden sal verbolgen tot int wterste?

Gheeft by den moet verlozen / ick en segge
niet van dese landen inne te nemen / maer van
te moghen bewaeren de geene die ghy alre-
hebt beflaen : Want bouen dees groote macht
van waepenen / onse Erf-borsten en de ghes-
mepte Staeten der Nederlanden vergaerdert
binnen Brusselle / en hebben maer een begeer-
te. Ende gelyck de kenen / ende wtwendige
lyckteekenen / en verroere niet / dan naer maes-
ten dat de lichaemen hen verstellen daer sy op
ghedruckt syn : dies gelyck versekert b dat den
wil van haere HH. hem niet en beweeghe
dan met het wel-behagen van myn Heeren de
Staeten / de welke daer by neuen volghen in
alles de ghesintheit van haer overhoofden
met lautere ghelijck-willigheyt / soo alle de
Hemelen volghen haer eerste gheruer met
snelle dapperheyt.

Doch en vleyet b zeluen niet om datter
onder ons eenigh verholen mis-verstant is /
oft quaede intelligentie . Onder de goede
Terwe

DEN VREEDSAMIGHEN

Terwe/loopt gemeynlick eenich Michel-zaedt.
 De beste Granaet-appelē (soo een Ouderlinck
 sepde) hebben gheynepulick eenighe berrotte
 graenkens binnen: Hoe schoon ende hell dat
 dat den Hemel is/ nochtans en laetmen daer
 inne niet eenighe Wolckens te zien dypen.
 Altemael dat en can b noch ons berweren
 noch berouwen: want de ppen van Sikurus
 Coninck van Thracien / en waeren noep so
 baste t'iamen gebonden/ ghelpe alle de Lan-
 den die haere H. onderdaen zijn / hen sullen
 vereenicht houden ter alder oorsaecken die
 haer zullen openbaeren.

Ich weet wel dat den boospoet/ghelpe een
 oueruloedighe ende schadelicke bochtricheyt/ b
 ooren verdooft tot alle nutbaere onderwpsin-
 ghen. Opent b gehoor mijn Heeren/en pepst
 hoe dat de hitte krachtiger is op den mid-
 dagh / den Wonder beel gheweldigher/ ende
 den Glim beel blannigher zijn op den
 anont: ooc d'omweder d'welck door regen ende
 haegel doordringht / is te meer schadelicker.
 Ich bids b en betraut b niet in dit biepachtrich
 geluck om uwen spoedighen boortgauck / het
 sal b beruaecken (ghelpe de Mandragora
 doet) int perpckel van eenen ontsinnigen slaep
 te aendanghen.

Ontwaert

HOLLANDER.

Ontwaecht ghy wederspannich volck/ont-
waecht segghe ick ghy arme Endymioens/
ende bidder v mis-geloouen Toesienders dat
sp v weleggen / de drepghinghen ende ver-
bloeckingen die daer spn in de heplige schrift/
hanghende bouen t'hoofte bande geune die
alle onderdaenigheyt versmaeden / ende in
haer wederspannigheyt vol-herden: sp sullen
grof en groot ouer v daelen / ten sp dat ghy v
beter beraedet. Ick soude v wel eenige daeraf
hier tot onse redene vp brenghen/ waert dat
ick niet en hadde gheleert datmen niet en
mach spn sepfene in een ander-mans graen
steken/ende dat den Schoenmaeker maer en
behoort alleen van spn pantofflen te kauten.
Alleenlick ick besweer v vnde liefde bwer ep-
ghen weluaert/laet v coghen eens ouerslaen/
t'geschreuen verhael van alle geschiedenissen/
ende aenmerckt oft eenich wederspannich
Christen-volck hebbent langhe konnen ver-
duren: Godt laet toe dat sp haer hoornen een
wepnich tps op-steken / maer daer naer in
eenen ooghenblick doet hy haer de selue wes-
der-lune trecken/ met sulcken schande/ ver-
driet / en schaede / dat sp gedwongen spn te
belpden haer ongheluck.

Ick dreesse dat ghy sult te laete ghenoots-
laecht worden (ghelpck de Tropacenen) onse
Helena

DEN VREEDSAMIGHEN

Helena wederomme te gheuen. En verbeepde
 doch niet tot dat de handt vanden Prince v op
 den hals valt: De Dotten en gheloouen niet
 booz dat sy haer bloet ter eerden siet rennen:
 Den wigauich (sepde Fabius in Tito Livio)
 is den Meester en leeraer van d' alderswarste
 Dinnen. Om Godts wille neemt doch merck
 op v eegen welbaert. T'gheluckich toeghe-
 bal dwelck mi eenighe iaeren v heeft verghe-
 selschap / en sal niet altp aen v booznemen
 ghenagelt bliuen / het is alsoo wel ongestae-
 dich als d'ongeluckich: v en is niet verholien/
 dat (gelpck den wyle Frontes schryft) Godt
 ons bestrift gelpck een die rekent / de welcke
 als mi doet syu leg-penningen beel weert syu
 ende als dan luttel: de geune die maer vpf en
 telt / rekent alsoo saen thiene / daer naer twint-
 rich / doozts hondert / en dan dupsent / ende
 metter daert veranderende van plaetse / hp
 en telt weder maer een. Hoe vele menschen
 wende rick en machigh ghelpck Caelus/
 sien wy armer worden dan Irus opten was?

D ongheloonich gelouue deck mantel uwer
 wederpamichheit / en maecht Godt tot v niet
 soe behelpich dat gyp syne bystant langhe sult
 moghen ghemeten: v Kercke (meer verbult
 van dolinghen / van Augias stal en was met
 onreynigheden) en is niet syne gherechtighe
 Zuyt

HOLLANDER.

Brupt / om die te begunstighen naer b be-
gheeren.

En pepnst niet dat ghy Godt aenghenae-
mer spt om uwes boosspoeds wille / want de
bolle Maene is wyder bande Sonne / dan als
sy breekt oft beghint te wassen. Twee oor-
saecken alleene maecken nu ter tpt Godt tot
wyer syden gunstich : d'eene is ons ouerbloe-
dich misdaet / d'welck hy krafft door b vrede
handen / ghy spt de middelen waermede syn
Rechtbeerdicheyt ons sonden ende misbrui-
ken kastet / ghy zpt de Scherprechers der
oordeelen ende bonnissen die hy wraekt in sy-
nen gerechtighen toorne. Maer hoor doch
my Heeren / die onse geestel spt / als den goe-
den Vader heeft wel dapper synen sone geka-
stet / ghy weet wel dat hy dan de roede int
bupr worpt? Pepnst daer op.

D'ander oorzaecke waer door Godt in syn
lanimoedicheyt b verdraecht ende boosspoet
verleent / is int verbeiden dat ghy mocht lee-
ren t'geue ghy ghehouden spt te daene / hy
gheeft b tpt daertoe : syn onfermherticheyt
roept tot b / wacht b eer syn wraeckende hande
haeren swaeren slach laet sincken. Hy praemt
b door het gheknaech der consciencien inwen-
dich / ende met dupsent ander vermaeningen
wrewendich : Midler tpt bereydt hy synen bli-
ren

DEN VREEDSAMIGHEN

rem/miet den welken hy wilt de hoofden ver-
pletten van de genne die daer versteent bly-
uen in haer wederspannichept. De Goden
(sprack een Heydens-man) hebben de boeten
van wolfe / naelicks en worden sy ghehoort
als sy tot ons comen door haere straffen. Ende
tghemeen spreckwoort bewysst ons dat Godts
Wolven seer traechlick draept / maer hoe lang-
saem dat hy draelt / nochtans onthouwt hy
tgraen / ende verwandelt in mele. V-lupden
landsaet doet myn gedencken van dese schoo-
ne gehaeirde Sterren / die daer bouen inde
locht door sekere maenden glinsteren / soo lan-
ghe als de brand-aerdige stoffe / daer sy van
gheschaepen syn blyft dueren / iae / wilder / sy
syn veel aengenaemer dan d'andere vaste ster-
ren des Hemels-welsoele: Maer naer eenige
maenden (baert wel myn gehaeirde sterre)
sy vergaet ende verblijcht / laetende alleen
achter haer een oorsaecke van menich ghecal:
Indier boegen sult ghy baren / ten sy dat ghy
b'berstet in tye.

Deenighe middele om dit te verhoeden / is
dat ghy b' weder begheeft onder de wetten
der onderdaenichept / die ghy aen uwe Erf-
vorsten schuldich syt / ende b' met hen berees-
nicht ghelick alle d'andere landen / om de wel-
uaert banden staet des Lands mit ghemeene /
ende van v-lupden besondere.

Ghy

HOLLANDER.

Ghy hebt tot noch toe gheweest onder b
wel eendrachtich: ende ghelick Dainseens
Doffen met de steerten waeren slaemen ghe-
bonden om t'graender Filistinen opt beit te
derbanden / van ghelicken hebt ghy geweest
in b boornemen / om dese schoone lantschappen
tot verderfentisse ende berwoestinge te bren-
ghen. Het sijnt dat ghelick in een tweede
Carolinische conjuratie oft verbont-eede / ghy-
lynde al slaemen hebt den bekere bol bloet wt
ghedroncken / als boornemich bereydt synde /
met een ebel ghemoedt het bloet van b mede
landghenooten breedelich te vergieten: Maer
ghy sult versterket ende gheschepden worden /
synde anders niet gebonden / dan met een on-
baste ende onrechtbeerdighe besittinghe / die
ghebozen sal worden door de gerechte wae-
penen van haere G. ende door d'ontledinge
van b eyghe onghemeten eergheerichheit / die
alreede sulcken blyden groote wisten be-
ghint ontslypen. Ick nemetot gecuyghen
de wanghen van alulghen persoon / die
d'oorwant heeft ontfanghen van Graef
Maurns handen / op zene groote vermerent-
heit synde te rechte bergramt. Dese verden-
de gheslucheden / sullen (door Gods helpe)
doorlaetche syn van uwe gheheele bederfintle /
ende inder doegen ghelijck het vuyt door syn
bitte schepdt ende onmaect de lichaemen ende

DEN VREEDSAMIGHEN

Stoffen die van verdepde nature oft ghestalt
 spu / ende bereenicht tsaemen die van eenen
 aerdt spu: insgelycks hope ick dat Godts dooz
 sichichept sal toelaeten / dat ghy sult worden
 geschepten / gedept / ende verstropt inde beel-
 gestaeltichept van nye meeninghen ende sin-
 nelikheden / ons houdende tsaemen ghebon-
 den in de vereeninghe vande heptighe / lof-
 baere / ende wettighe onderdaenichept.

En geeft gheen gheloone aen de oproerige
 gheesten / die anders niet iaeghende dan haer
 epghe baete / wecken tot b-lupden cost / haer
 hoouerdige groothept te bebestigen : sp sullen
 doen gelyck de giftighe Riezwoztel / die tge-
 heel lichaem beroerende / ontloopt aldereerst
 dooz d'achtér-poozt / laetende d'inghewant
 vol ppen ende perckels dooz de stercke ver-
 werkinge der schaedelpcker vochtigheden.

Als sp hyn eens sullen verstandt vinden / ende
 dat sp ons Voosten sullen sien te bouen gheco-
 men spnde (soo sp dooz Godts helpe seer saen
 sullen wesen) dan sullen sp b verlaeten / oft
 besunderlick handelē / laetende b inden spcke
 blyuen steken / sonder b eens de handt te rep-
 ken : want de liefde beghint doch alre van
 haer seluen : Tis van alle tpden dat de clepne
 moeten de straffe draeghen vanc misbruyck
 der Spooten.

Ende

HOLLANDER.

En op dat ick v die verholen waerheyt te be-
 ter ontdecke : staet gaede (ghy arme gemeen-
 te) datmen v wilt bedriegen. Opt ghy oock wel
 soo slecht ende soo bot / dat ghy niet en door-
 merckt / hoe de geune die ouer v heerschappen
 v handen en voeten binden? Op pypen v den
 bypdom / sy segghen dat ghy alle onghewallen
 moet verdraegen om den seluen te behouden/
 ende dat ghy eer behoort te steruen dan v on-
 derdaenich te maeken aen eenige Vorsten: de
 welke bemerckende haer cleene macht ende
 cranch bedel/verstercken die met kasteelen te
 bouwē. Te wpen tsn zy-lipden die v bestric-
 kē in slaernie met zoet-mondich blepen : tsn
 zy-lipden/niet wv / die dees kasteelen opset-
 tē: d'onse welende gesticht nu ouer meer dan
 dertich iaeren / ende dat door oorsaecken die
 sy selue hebben doen spruyten. Maer wat ist?
 sy soecken v te verdoouen op dat ghy niet en
 mochte v ruste ombaeten ofr ghy daer schoon
 naer haecten. Ons sy ghetuyge het Sterck
 diwelck sy binnen Groeninghen hebben ghe-
 baut d'welck sy het Tucht-huys noemen/alsoo
 vele te leggen/ als thups der stichtinge daer-
 men den deuchdlichen Kypgs-nuttigen han-
 del leert. Men vrienden/waer sy v sinnen?
 waer-toe dit kasteel? dan alleenlick om het
 slecht volck te ringhelen ende te tprannise-
 ren / ende dooyts in verlekerheyt te leuen by
 De geune

DEN VREEDSAMIGHEN

de geene die sy in alle blyetheyt doorgenomen
 hebben te ouerweldigem: Binnen eenighe sae-
 ren sullender al veel meer andere opgericht
 worden / ende als dan sullen sy het hoogste
 woort boeren / dan salmen aen d'arm landt-
 volck het broot wt den tanden trecken door
 daeghelucke infertingen van groote ende on-
 berdraclycke lasten / en die hem dan sal wil-
 len beclaeghen / sal ghestraft worden als op-
 roerich / ende beticht met Crimen lèse Maie-
 statis. Och arm volck / ghy en sult als dan niet
 meer moghen leggen wy willen / wy verstaet
 soo / het dunckt ons goet : niet meer van dies /
 men sal b de blenglen soo naer afroeten / dat
 ghy niet meer soo hooghe en sult comen blies-
 gen / als ghy nu doet: d' Overwalders sullen
 dan seggen / het moet soo syn / is soo ghebo-
 den : ende ick houde voor sekere dat sy noch
 t'eenighen daeghe haere beuelbyenen sullen
 boleynen met den suytregel / vwant ons alsoo
 ghelieft. Dat ghy (o goede Gemeenten) b sel-
 uer wildet bekennen / ghy soudt b berdoecken /
 ende teender reysen dese slavernye ontblieden:
 Verlaet doch / b wederspannicheyt / ende syt
 verlekert dat de wertige onderdaenicheyt / den
 soetsten bydom is diemen mochte binden:
 wy genieten deser tot onser grooter rusten.
 Maer laccē! ghy luden syt daer seer wydt af
 verschepten / ghy merckt dat deerste byucht die
 dit

HOLLANDER.

dit Groenings-kasteel ghebaert heeft / is b
tot eenen onrechtmeerdighen ende veruloeck-
baeren eedt ghedwonghen te hebben : Men
heeft b doen afweiren de heplighe Religie en
ghelooue uwer Voorbaderen / ende doen aen-
sweiren / van nimmermeer b natuerlycke Erf-
borsten te moghen bekennen. Wat segt ghy
daer-van ? Is dit niet voorspoedelyck be-
gont ? men bedwinght b der Ketterpe ende
der Wederspennicheyt voors altyt aen te han-
ghen / dwelck twee de swertste smetten syn
die in een siele soudē mogen vallen. Ghy coopt
met aerbept / ende perpckel b swaere slaer-
npe / en versinoozt b in eenen afgrondt ende
veruolghinge van alle onghelucken ende al-
lenden. Daer is onder b-lupden een hoopken
bolcks dwelck is gelyc de Milte in ons lichaē /
want soo sy grooter ende meer gheswollen is /
hoe dander deelen des lichaems dorreder ende
quelender syn : b Pynskens maecten hen bet
ende groot / en laetende b niet meer dan t'bel
ouer de beenen : ende oft b ten eynde noch iet
mach ouerbliven / dat sal alleenlick de tonghe
wesen om b te beclaeghen / ende d'ooghen om
te beweenen soo veel tegenspoedts ende der
driets als b daeghelicks sal overballen. Ghy
dient aen haer grootheyt voors een boet-planc-
ke voors b berworpen gehoorzaamheyt / die ghy
tot noch toe te gewillich hebt bewesen. Daer-
en-tusschen

¶

DEN VREEDSAMIGHEN

en-tusschen gelijck de Meesters bauwende een
 hooge hupstuge behelpen hen met stellingen/
 die sy weder vrecken als haer baussel tot syn
 behoortpcke hooghde is gecomen: inder zeluer
 boeghen als sy oock sullen hooch genoeg ver-
 henen syn / ende ghy op den cleynen doer ghe-
 stelt / dan sullen sy v berdrucken met duplent
 nieuwe ontpdelijcke belastinghen. Moeten
 dan naer v goerduncken van een dertich per-
 soonen (de welcke onrechtmeerdelyck hebben
 aenueert v ouerichept ouer de gemie die alsoo
 groot oft meerdere geboren syn als sy-luyden)
 dese schoone Landtschappen soo allendelick te
 niere gaen? ende dat onder v decksel banden
 bypdom waer af selue sy v berocuen? wacht
 v myn Wyenden / van v sulcken ongeluck te
 besorghen / ende en pepnst niet dat dese be-
 dwongen eeden v mogen verbinden tot quaet
 te doen / ende tot ontkennisse van tgemie dat
 ghy alder-Godt-vruchtelijcksten behoordet te
 achten ende te eeren. Diet toe darmen v gaet
 bypdelen / in sulcker boeghen / dat meynende
 den roeck v ontbieden / ghy sult v sonder man-
 ghel binden in een ontficken brandende buyr
 v welck v ende v hupsgesinnen sal verflinden.

Ghy sult my seggē dat ghy ryck/machtich/
 ende ouerweldich iyt / ende dat ghyt langen
 tpt sult moghen wederstaen: Maer hoe? den
 ghemey-

ghemeynen roep segt ons hier dat om d'wae-
pen-Hepr op te richten (dwelck ghelijck eenen
swerm oft kudde Spinchhaenen was ghe-
daelt om alle tgroen van Vlaenderē af te wep-
den) noodich is geweest den derden penninck
van een ieders renten op te lichten / ende dat
meer is / i'hoofst-gelt tot aen de dienstmaepen
ende dienstmaegden wt te persen. Och
lacen / myn vrienden ! sijn dat dan d'Goud
en Silver Mynen / nootelick tot een soo lang-
durighe oorloghe? waer zijn de Milioenen die
ghy in sulcken handel loundt moeten wtrep-
ken? den Krypghsknecht die qualijck betaelt
wordt/en heeft noch zenuen noch macht / oft
heeft hy der eenighe / die ghebruyckt hy al-
leen tot den roof / onder i'decksel dat hy moet
leuen.

En misrekenet d' dan niet mijn Heeren : oft
d' wederspannichheyt sal cort zijn / oft d'oorloghe
sal langdurich wesen : Ten is gheen werck
door eenen dach : d'eynde en is d' niet begrip-
pelijck. Dē Krypgh die wy boeren / is doorwaer
om te beweenen / maer als men peyst dat hy
gheschapen is te duren tot de naer-bolghende
eeuwen / en dattet de versekerste erfuijle we-
sen sal / die ghy d' kinderen sult achterlaetē / tot
int derde ende i'vierde geslachte / dat is noch
meer te beclaegen. Daerentusschen om desen
krypgh t'onderhouden / sult ghy een groot inne-
comen

DEN VREEDSAMIGHEN

comen behooren / oft binnen luttel maenden
 (ick en wil niet segghen iaeren) sult ghy ghe-
 dwonghen zijn / met den neuse in d'aerde seer
 zwaerlyck op v tanden te vallen . Ghy doet
 mij lachen als ick v hoorze inwer schatten / ende
 grooter midlen vermeten; by v tranwe / zijn
 dit niet treetskens vanden reemer Phania ?
 En blepet v seluen niet vrienden / v rijkdom-
 men sullen haest wt-gheemergelt zijn / want
 men sal te wetke gaen legghen (zoomen al-
 reede heeft begonst) om de grontaederen daer-
 af te doen verdooogen / doende inwe coop-han-
 del (die v soo hoochmoedich maect) gans en
 gheheel te niete gaen . O Godt ! wat een el-
 lende doorszien ick noch dat v sal ouerloopen /
 Pandore en droegher noyt zoo vele in haer
 doose besloten: ten sal gheen kleene saecke zijn /
 indien de Hope door v noch blyft op den kant
 staende .

Want om de waerheyt te segghen / tot noch
 toe en heeft men v d'oorloghe maer ten haluen
 aenghedaen : De veranderinghe der Sou-
 uerneuren s'lands / en de verscheptenheyt
 haerer ghesinthen / hebben aen elck een van
 hen eenen nieuwen aenslach doen beginnen
 die v meer heeft becommert dan bebochten.
 Sy hebben afgekeert gheweest door menighe
 groote begrippen ende entreprinsen / vande rus-
 ste deser arme landen . Den stercken Hercules
 selue .

HOLLANDER.

selue en const gheen wiuder worden t'saemen
banden draecke Hydra / en banden nypenden
Kreft: Maer nu ter tyt als men alleenlijck op
bdenckt / dat de gheluckighe teghenwoordich-
heyt eenen cloeckmoedichs Herts Hertoghen
Erf: doost dezer Nederlanden aende erpchs
knechten den moet berwerint / ende dat het
minlijck ghesicht bande Infante onse natuer-
like erf: Doostinne vercloeckt de herte van haer
re getrouwe onderlaeten / nu tertyt (segge ick)
als het volck van oorloghen sal ten ghesetten
daeghe betaelt worden / niet alleenlijck bande
bystant ende midien van bupte / maer oec van
r'geume dat de bereenichde Catholische lant-
schappen ghewillichlijck op:brengghen: Nu
tertyt dat men maer de waepenen teghen b en
doert (die teghen den keghel wistlaet / en die
de gehoorsaemheyt wepghert / de welcke ghy
schuldich syt soo wel naer den wet der naturen
als volgende alle andere wetten / die ghy beynst
soo ernstelijck te willen onderhouden) naer b
goetduncken / wat staet b noch te geschieden?

T'mach sy dat ghij hoopt / dat b van andere
tyden voorseker bystant sal gesonden worden:
en van waer doch? wt Dankryck / seght ghij
mijn Heeren? ick en ghelooues niet. Want
open alder: Christelijcksten Coninck / die van
alle tyden / openlijck bernaemt is sy geghe-
uen

DEN VREEDSAMIGHEN

uen tranwe wel onderhandente hebben / en
sal den Vrede niet willen breken die hy met
haere H. Y. soo treffelijck heeft geswoꝛē: Daer-
by gheuoecht dat b wassende hoochept oft on-
beruuenliche vermeerderinge / aen b ghebueren
quaet achterduncken gheeft : Alle de werelt
weet wel hoe de Slaghe den landt man bergel-
de diese in zijne boelem verwarmt en berquitt
hadde. Waer ouer ich bidde b dat ghy b niet
en stoozt / al berghelijck ich b byde benpunnige
Morder / ghemerckt datmen niet loochenen en
kan / oft b twistige af-schepdinge en heeft ge-
bozsten ende gheicheurt den buick van b soete
meedere / en lieue Vaderlandt.

Mogghelijck heeft b eenen lust bebaen om b
te stellen in eene ghemeene-heerschapppe oft
republijcke / ghemerckt b den ouer-bozstdom
teghens herte gaet: wel aen / wat salt wesen /
een wtghelesen bestieringe der erentfester oft
cloeckster mannen / d'welckmen Aristocratia;
oft een beuel van ettelijcke moet-willighe /
datmen Oligarchia noemet : nochtans denck
ich dat b de gemeene regeringhe Democratia
beter sal behaeghen / maer wacht b dattet int
letste gheen sinneloose ende werteloose ouer-
weldinghe Ochlocratia en worde.

Ghy

HOLLANDER.

Ghy naepaelende Dorsten / sult ghy sulchs
toelaeten? sult ghy wel verdraeghen mogen/
dat int aensien van v bloemige Coninckrijcken
ende hy naer int midden van v inghewant / die
van Hollandt ende Zeelandt sullen doen gelpck
de Switsers / aenbeerdende een nieuwe onge-
oorlofde regieringhe? Tis eenen wassenden
doorn die metter tijt noch steken sal / tis een
ghelwel dwelck seer haelt sal eenen cancker
worden / die altijt aen eenighe der naester dees-
len inne eten ende knaegen sal / Tis noch ter
tijt een cleyn hondken / maer het sal wassen/
ende ghy sult hier naer deel wercks hebbē / om
het seluen te stillen ende syn bijten te beletten:
het sal moeten gheblepet worden ghelpeck de
Ragousche oft Albanoische bracken / en noch
en weet ick niet oftment sal connen vermee-
steren.

Overwinnende Brackpck / Crpchaer-
dich Dupstlant / Hoorchmoedich Engelandt /
Eerdorlich Schotlandt / sult ghy immermeer
toelaeten dit al ghemeyn quaet? sult ghy
het bonck toeboeghen aen dese genstere / die
allenskens blaminende / v sal soecken te ver-
branden / ende te vernielen? keert af doch dese
plaeghe / ick bids v.

Ende ghy / o machtighe Coninck / eenich-
Dorst van Brackpck / die niet soo leer en haet
tet

DEN VREEDSAMIGHEN

tet als de wederspannichteit / soudt ghy de
selue willen boeden tot uwen achterdeele? ick
laetet my anders voorstaen/en soudet wel der-
uen versekeren: want al waert dat dit gheen
achterdeel en dede aen het Catholijck gelooue
(d'welck ghy zoo weerdichlijck hebt aenueert)
en aen uwen Coninckelike staet (die ghy soo er-
barentlick hebt beschermt ende behouden)
nochtans d'vroomherticheit ende rechtsinnig-
heyt is te groot / om te verdoegen ende te ver-
schoonen sulck misdaet / d'welck verbloeckbaer
is voor Godt ende de menschen. Datmen my
hier niet by en brenghe hoe dat desen onder-
winnelijcken Voort / heeft tot noch toe voor-
staen ende beschermt dees wederspannighe
luden / want datter sommighe r'sdert den
brede-handel tot Veruyn befloten / hun luden
bystant hebben ghesonden / is ghebeurt son-
der s'Conincks wete / ende sonder syn verlof:
d'welck betuyghen / soo vele geboden ende be-
uel-byenen op dese saecke door alle syn Rijk
int ghemeyn afgheroepen ende vercondicht.

Ten schaet niet (sal den byant segghen) r'sp
met verlof / oft sonder / wy sullen Franchopsen
r'onnen dienste cryghen / soo sullen ons Voorten
oock (met Godts hulpe) indien sy die beghee-
ren: want men wel weet dat de Franchopsen
die d'dienen niet meer tot deen dan tot dander
sy de

HOLLANDER.

Eynde beweeght noch ghesundt en sijn. Den
 Adel is seer overbloedich int Coninckryck van
 Oranckryck / den welcken in eynde van Deyse
 queelt en verdwynen binnen synen hupse: In
 wat gheweest des werelts dattet sy den Frans-
 man sal altyt syn forsupne gaen versoeken:
 Waer syn soo vele Jonckheren / die als naer-
 geboren Cadetten en weten op wat doet hup-
 pelen: sy hebben een seker ketelinghe in de
 handen / ende als sy hem wel van passe mo-
 ghen bynnen en krammen / tis dan dat sy al-
 dermeest verheucht ende wel te passe syn:
 Eyndelick als den Franchois slaapt dan
 wieghe hem de Dupuel / seide het audt: Wpff.
 Almen van deser eynden de selue sal begheeren
 te ghebypcken / ende betaelen beter dan ghy
 en nind ghedoen (want d'ongrondeliche fon-
 tepn van d'West ende West-Indien en is niet
 om binnen langhe eynde te verdooren ofre wt-
 drooghen) dan sullen wy sien wie beter sal ge-
 volght ende ghedient syn. Waer is noch meer /
 dat hoe wel de Kypck-ghesellen ghemeynlick
 hun begheeren totter oorloghen onder d'oor-
 saecke waerom te ondersoeken / soo ist noch-
 tans dat de gemie die d'eere beminnen / die
 Godt breeken / ende haer siele niet en willen
 aen den Dupuel v'onderpande stellen / sullen
 altyt kiesden de oprecht gelyck-hebbende eynde
 te dienen / ghelyck ontwepfelick de onse is.

E

De

DEN VREEDSAMIGHEN

De bystandt die van andere yden soude
moghen aende Wederpanninge toecomen/ sal
soo machteloos zijn/ dannen daer al niet niets
en behoort te veele: waer teghens / in soo
berre dat haere H. H. eenige hulpe verloccen/
wie salse willen ontfegghen: de droomachtighe
ghe Dronche Tetrarts en hebben noch geloot
soo vele volcks te mogen herberghen in de ope
van Archelao te doorschynne ghebrachte (waer
inne hy dede vaeren Xingoni s'blote/ ende de
twelfhondert seplen Ferris) ghelyck tot onser
hulpe van alle kanten sal aenblijuen/ soo berre
ons Dozzen sulcx begheiren.

Keert eens in v seluen / goede Heeren / en-
de en bodet v niet meer met een ydel ende
onwaeste hope / oft maect v rekeninghe van
nu ende afreede v te sien miscocht van berre
ouer de helte der reghier werden / tot nuen
swaeren leetwelen/ ende ick breef datter dan
geen gernenemen meer aen welen en sal.

Doorts en onschuldicht v niet op de Byem-
delingen die haere H. H. dienen: want sy en
doen niet dan ons helpen door haer gunste/
waeromme wy sy in hunnen den grootelick
ghehouden: Maer beschuldicht eerst v seluen/
ghemerckt v wederpanninghept de selue hier
int landt doet bliuen / en sal d'eenige doersache
welen

HOLLANDER.

wesen om noch meer andere daer toe te roe-
pen : waerender gheen Woluen / moghe-
lyck soumen de honden wel derven / diem
opvoedt tot een goede der gheleghigher
tegaepshopen. Wanden onghhehoorlaem-
heyt is soo byemdt / dat men hem niet en moet
verwonderen / indien wy byemdelighen ne-
men om v hooghmoedicheyt te temmen.

Laet ons wat besonderlycker dese saecke
doorgronden : ghy roept alre / boort boort de-
se Spaignaerts : ich bidde v wie doet v die soo
haeten : ten sy om datie ghetrantwe Catholic-
ken syn / en ghy sy wederspannighe Kerte-
ren. Spreekt ouerluydt : wat leet doen ons de
Spaignaerts : sy syn milde van haer ghelot /
ouerdaedich aen haer bloet / sy dienen ons
sonder iet te heerschappen / ten waere boort soo
bele als de deught haer gheloue doet hebben
byde Dorsten. Alle haer meerke eergiericheyt
bestaet in lof te winnen ten pypse van haer le-
uen / ende haer grafiteden te maecten van
onse landen : Of sy nu wt soo bele percklen
daer sy hen instellen somwyl moghen ontco-
men / waer op staensy dan / ten sy dat een ie-
ghelijck naer syn hups mach trecken / meer ge-
laeden met eere dan met ryckdomme / om in
Spaignen vergeldinghe te verbolghen bande
diensten die sy ons hier hebben gedaen : Als
sy nu

DEN VREEDSAMIGHEN

Ick nu in haer zoet Vaderlandt Ick / Ick hebben
 meer oorfaecken haer dan t' Nederlandt te ghe
 dencken om den aerbeyt alder verdraeghen/
 om de wonden ende berminckingen aldaer
 ontfanghen / dan om eenighen loon oft beken
 tenisse die Ick door alle haer lastighe moeyten
 van daer naer hups hebben gedraghen. Owe
 Engellche en doen alsoo niet: Ick onthouden d
 steden / Ick en helpen d niet gheen ghelt dan op
 vasten pandt / Ick troosten overlastighen ende
 versmaeden d / Ick niet danck oft ondanck Ick
 doen vander d'jock booghen. Want wilt ghy
 door de poorte niet gaen zo weten den keer
 (midts d houdende t'ins op de kele) door
 d'wincket d te doen krupte. Arm volck / ghy
 roept op de wtlanderen ghelpe op eenen wt
 ten Wolf / ende ghy Ick selue die d maecht ick
 en segghe niet haer vrienden / maer gheheelp
 ken haer slauen. Doorwaer ick en weet niet
 wat ghy zecht / dan aenshende niet alleen de
 saecken naer den wtwendighen schyn / maer
 oordeelende de selue naer trechte punt der re
 delichheyt / ick beuinde dat Spaignen soo
 beele heeft gedaen door dese Nederlanden als
 de minliche Charitas indpen Ick in leuen wae
 re / haer kinderen soude moghen betoonen/
 ghelpe eene ghemeyne moeder. Ten wter
 sten en misreken d niet goede Heeren / want
 soo langhe als ghy sult weder spanisch / ende
 hert

hert van monde wesen / daer en is gheen
 Christelike Natie die wy niet en sullen aen-
 soeckē (soo verre wy daer mede verbondt heb-
 ben / dwelck ons / Godt sy gheloofte / niet en sal
 ghebreken) om vlyden te dienen voor bys-
 del en prangroon / ende v te leyden inde rech-
 te baene.

Maer seght wy eens in goeder trainwen /
 soude wel moghelijck wesen / dat ghy alle goe-
 de redenen soude wederlegghen / die teghens
 v onbillscheit styen / om dat onder ons eens-
 ghe ghebreken gheschieden / ende ontsichtic-
 heit is : dat daer aen toch niet en houde / ofte
 ten gae altemael wel : ons wterste begeeren
 is / datte verbetert worden : men aerbept als
 reede om die te ghenesen / ende tis r'geune
 waerop de Staeten versinnen. Onse ghenae-
 dighe Vorsten rechte liefhebbers der gherech-
 ticheit / ghelpe sy in haer daeghelick wesen
 het rechte doozbeet sy van alle Godtbruchtic-
 heit / en dencken anders niet dan alle dinghen
 op eenen goeden beet te brengen. Tis van
 haer darmen mach segghen niet meer waer-
 hede dan Anarchus van Alexander de Groo-
 te en dede / dat Dice de Goddinne der bon-
 nissen / ende Themis de Goddinne der ghe-
 rechticheit / haer ghetrouwe spd ghenooten
 sy. De dencht diese bergheleschapt doet hen
 de goede ende deuchdeipcke personen bemin-

DEN VREEDSAMIGHEN

neit: sy stellen oock seer geerne te wercke die
de middelmaeticheyt ende burgherlycke re-
gteringhe lief-hebben / ende met wapens hulpe
men mach verhoppen dat alle onstichtbaerheyt
sal ghebannen worden: inder doeghen dat
onder t'boospoedich gheluck haerder Heer-
schappen / wy sullen sien (ende ghy-lupden
med so berre ghy d daer toe weerdich maecht)
de Goderuytlicheyt en Gherechticheyt ouer
al haer saelighe bruchten verspreyden / de wel-
ke twee sy ghelock s' Hemels Noort-spits
ende Sijdt-spits / waerop dat draeyt en
keert t'geheel gebouw van eenen wel-besier-
den standt der saecken. Verbloecht moet den
geune wesen / die t'geluck zijns Vaderlands
af-dynght. Ich en bens niet alleen (o ghy We-
derspannighe) die d segge dattet seer waer-
schijnich is (indien ghy uwe schult daer-inne
quytrede) dat onder onser Vorsten heerschap-
pije / de gemeynte mochte eender gulden Eeu-
wen wederom ghenieten.

En siet zoo nauwe niet op t'geune datter
ouder ons onvolmaecht is / andersins wij
mochten d by de Archelen gelycken / de welke
aende lichaemen ghestelt / en supghen maer
het quaet bloedt. Wilt ghy mynen raedt vol-
ghen? Maecht dat den grooten lust die wy
hebben om alle dinghen op den deuchdelijcken
avonden boert te brenghen / d bereyde om ons te
comen

HOLLANDER.

comen helpen. En zyt banden geune niet die
gheerne mit beroert waeter vischen : De ver-
herdinghe int quaet / en is gheen stantvastig-
heyt/maer tis een versteenthcye.

Alst dan immers onse ghebreken niet en
sijn/ seght my byp wtte / ofte d'uwe niet en zijn
die b arkeeren van b naer de redelickheyt te
boeghen? Ick en can dit verhael niet bolepn-
den / oft ick en moet b wonde wat dieper ten-
telen : Kent my de waerheyt ; ghy spt ver-
herdt/ende versteent in b misdaet / soudt ghy
daeromme wanhopen daer van ghenade te
verwerven ? Oh / haere HH. sijn bitterlick
sachmoedighe Vorsten / laeghet verre van b
alle andere gedachten/ haer ingheboorne goet-
heyt sal b alre d'ermen toe-repcken : Sy en
hebben gheen galle / haer goetertierenheyt
is gelyck haer groetheyt : haere soetherticheyt
wort van alle de werelt met wonder aenschou-
wen. Comt comt/ men sal den wet vercondi-
ghen / die de Grieken Amnestia noemden/
dars te segghen der vergeetenheyt : ghij en
sul b soo haest niet aen de boete bā haere HH.
hebben vernedert / oft haere ermen en sullen
bereyndt zijn om b op te lichten : de gherechte
ende redelycke punten der sulte en sullen b
niet ghewepgert worden. Zoo verre ghij de
selue beracht/ Godt(wpens oeghe doozmercke
bet

DEN VREEDSAMIGHEN

het berholen onser herren) sal op v-lupden
rekeninghe berhepschen van alle d'bloet dat-
ter sal ghestort worden dooz dese boose ber-
smaedinghe. Daer-en-mit-lyen/ick bene van
angst breefende dat als wij d'een d'ander in-
len bederven hebben dooz ons langhe beroerten
ende verdrieterlijche oorloghen / de middel sal
gegeuen worden aen eenich derde-man om
met ghewelt te grabbelen het been waer om
wij twistich sijn / alleen d'mbeeldinghe van
dit ontsprekelyck ongheluck / ouerbalt mijn
herte met rouwe ende met verdriet.

Oh ! ghemeynte / tis aen v dat dit stuck
raecht : Tis ghy die de haete daer toe moet
gheuen : Tis ghy die l'ydte ende verdriacht :
Tis ghy die verdriacht wordt dooz de geime die
hun profijt doen met v schade : Tis ghy die v
in vande stelt/om haer hoouerdicheyte ber-
lichten : Tis ghy die de straffe draeghen sult
vande misdaden die zij doen . Beminde ge-
meynte / ghy weet doch wel dat ghy moet on-
derdaenich sijn:waerom en bekent ghy v na-
tuerlijche erf-Dozken niet / die Godt ouer v
heeft gestelt/ dooz eenen wet die soo gerechtich
is datter niemant en can teghen ghelegghen?
hoe ghy v eer onder haer boecht / hoe dat beter
dooz v sal wesen . D'andere die ghy hebt ver-
soen om ouer v te beuelen / dat sijn berreders
van

HOLLANDER.

van ander-landen gherechticheyt/die zijn ghe-
 woon haer onderlaeten te beuelē met geweld.
 Keert v ooghen eens tot haere **VH**. de welke
 sulcken landen heerschappen als hen van haere
 re Voorvaderen verstoruen zijn: wacht v al-
 leenlijck van haere goedertierentheyt ende
 saechtmoedicheyt te verbitteren. Vereenicht v
 met d'andere landen / om den Vrede ghelijck
 herdich te handelen. Gehelpt v met de verse-
 kertheyt die ghy booz handen hebt: ende en
 wilt niet te beele omgrppen op dat ghy niet
 te wepnigher en daetet. De Kiemel die van
 Jupiter de hoornen hepschte / worde ontscept
 ende verloor daer by sijn ooren: Tis groote
 gulsicheyt als men een brocke wildt doorslic-
 ken die meerder is dan de strote. Als ghy sult
 pepusen te bouwen een hooch opstel (soo
 eertijts de Reusen deden) om haere **VH**. wt
 haere Voest-setel te verdoynen / ghy sult v bin-
 den inde Sabelsche beroerte. Seght my doch
 ick bidde v / wat verwacht ghy door dē Kerpch
 te winnen / d'welck v door den Peps stracks
 niet en soude roecomen? Middelnacht een
 wepnich v hooghe ghepepsen ende boogne-
 men / want alsoo wel de vruchten daer van
 en sijn booz v niet: ghy sult booz v deel heb-
 ben de stekende doornen / ende die v beuelen
 sullen de roosen plucken in soo verre datter
 eenighe sijn. Ten sp dat ghy v bedacht ghy
 sult doen

F

DEN VREEDSAMIGHEN

sult doen ghelijck den d'waelen malen Jron/
de welke meynende de Goddinne Juno r'om-
hellen en daetde maer een ydel wolcke.

Opreecht open lieue Ghemeynte / segt staute-
lyck aen b' Prinskens dat ghy buiet en wilt
bederven om hun gemichte. Gheloofst my dat
men b' bedriecht ende handelt ghelyck een
cleyn kindt d'welckmen den vinger te surgen
gheeft int stede vande mamme: Verlaet de
geune die b' wilstrijcken / ende vercloecht b'
onderdaenich te maecten aen haere HH. door
een goet ende bydelyck verbondt.

Schryuende dit altemaele / ick moet mij sel-
uen wat ongaen ende verheffende een wep-
nich mijnen gheest ende maniere van schrij-
uen ouerlupde roepen. O! Godt / wat een
gheluck soude wesen dese schoone Neder-lan-
den r'aensiene waert dat sy al vereenicht wae-
ren / is deenich middel om haer weerdicheyt
en treffelichheyt weder te doen keeren: Tis
d'oprechte medicinale baete om haere langhe
siechte te ghenesen: Tis d'eenighe fonteyne
waer wt haere doospoedt ouerbloedichlyck
mocht spruyten. Dan soude al weder be-
woont worden: de coopmanschappen sou-
den hernemen: r'bolck soude rijk worden: de
lasten ende settingen souden afgeselt worden.
D'aude bypdomen hercomen en p'reuilegien
heruesticht:

HOLLANDER.

herbesticht : de vryheyt ende soeticheyt van
 syne vrienden te moghen besoecken soude we-
 derom toeghelaeten zyn : ieghelijck soude
 hem verheughen / ieghelijck soude hem ver-
 sekeren : alle dinghen souden in haeren auden
 standt gestelt worden. Ende ghelijck eenen
 steen die int waeter valt / maectt door syn
 beroerte alsoo haest eenen ronden rinck / en
 den seluen maectt noch eenen / ende soo
 boorts worden veel ringhen ghemaectt door
 deerste roeringhe die den steen int waeter
 heeft ghedaen : in seluer boeghen / soo verre
 door d'onderdaenicheyt die ghy aen haere
 VV. sulc bewijzen / Godt ons t'gheluck wilt
 gheuen van Veps ende brede / wij sullen on-
 sen boorszpoet soo dickmael sien vermenichful-
 dighen / dat wy sullen oorsaecke hebben om
 seer gherustelijck te leuen. De Poete Aeschyl-
 lus leerde met goeden rechte / dat t'gheluck
 een dochter was vanden groeten Godt Ju-
 piter / ende van een Goddinne Pitarchia
 ghenaemt / die bediedet d'onderdaenicheyt
 der gemeynte ieghens de Dorsten ende ouer-
 hooften. Door sulcken midlen sendet hy ons
 hergropen / mijn Heeren / laetet ons dan met
 ten ghelijck-eendracht aenbaeten : ick bids v/
 laet ons maecten dat ons soete Vaederlandt
 niet mer ghelastert en worde door den naem
 van Mupmaeckers / ende Wederspaunighe

DEN VREEDSAMIGHEN
ondersaeten. Tis in deser boeghen dat ick
aen b-lupden tot noch toe hebbe ghespro-
ken / hebbende naer den loop van mijnen
lust mijn tonghe de brisheyt ghegeuen. Daer
ist al : ick hebbe mijn bozt ontslaeden ghelijck
eeneu zee-bisch int soete waeter : ick hebbe b
brpnoedich mijn goetduncken ghesproken /
ick bidts b nemet doch in dancke : ende en
loopt niet meer soo ralsch tot de bederfnisse die
b daeghelicks drepcht . Vermerckt eens het pe-
rickel dat b pranght / aengesien dat om eeni-
ghen aenflach te doen / oft b daer teghens te
stellen / ghij moet alle iaeren / naer den dal
banden teerlinck op een tafele (soomen segt)
b ouerschot in de wipffelachtighe kantsse stel-
len / de welcke soo verre sp b eens teghen valt
(naer alle menschen Geden-kauel) sult ghy
ganslijck te neder gheslaeghen worden / ende
en sult b niet meer moghen op-heffen / dan by
groot wondere oft mirakle / waer-op men
hem niet en mach betrouwen : want den He-
mel en staet niet alre open om de roec-
keloose menschen te gherieuen. Verlaet dit
perpckel mijn Heeren / ende schepdt van de-
se veruloecte wederspannichheit : laet ons
bereenighen / hoe eer hoe lieuer / sonder ons
Vaderlandt noch machteloofer te maecken.
Wij verwandelen alle daeghe in een Mara-
thonisch stach-beldt / wy hebben het supierste
van

HOLLANDER

van haer bloet wt ghesogen / ende t'betste van
haere waeren op-gegheten : daer en is bynae
niet meer ouerbleuen dan d'pdel ghebeente.
Brenghc ghy daer de gheneef-baete toe / en
bolcht den raet ende boogbeeldinghe van eene
uwer Landts-genootē / die v biddet / aenstoudt /
ende besweert / dat ghy wilt verstaen tot ee-
nen soeten brede-handel / tot v epghen baete /
ende weluaert van v / ende uwe lief-ghetacle
huyfghesinnen : op dat

Onder de VVer onser Vorsten behoedich
End' onder d'jock haerder Heerlicker macht,
Den Vrede stell' in dese Landen spoedich
In corter stont haer weeld' end' aude pracht.

